

CHARLES WESLEY (1707 - 1788)

– fascinující inspirace

Počátky metodismu nepochopíme správně bez Charlese Wesleye, protože on a jeho bratr John od začátku tvořili pevný tým, který i přes značné útoky vydržel až do konce jejich života. Charles se obrátil dříve než John. Začal mocně zvěstovat radostné poselství v malých skupinách i před velkými zástupy. Jako neúnavný cestující kazatel a citlivý pastýř pomohl tisícům lidí, aby našli cestu k Bohu. Na rozdíl od Johna byl šťastně ženatý (i přes časté odloučení, finanční strádání a rodinné tragédie - z osmi dětí se dospělosti dožily jen tři). Jeho básně považované za „zpívanou teologii“ se staly charakteristickým znakem metodistického hnutí a provázely tisíce lidí od obrácení až na smrtelné lože. Charles Wesley je i dnes po více než dvou stech letech fascinující postavou; jeho mimořádný život zůstává velkou inspirací.

Zpěvník = katechismus metodismu

Píseň měla v počátcích metodistického hnutí význam, který lze sotva docenit. Německý biskup J. L. Nuelsen to zhodnotil následovně: „Metodistické hnutí bylo zpívaným hnutím. ...Píseň se stala prostředkem vzdělávání, účinným prostředkem propagace; byla však ještě víc. Z písně čerpali metodisté své teologické znalosti, získávali známost Bible. Stala se jim modlitební knihou, učebnicí, katechismem. Luterská církev vděčí nesmírně mnoho Lutherovu Malému katechismu. Metodismus katechismus neměl. Jeho nauky nebyly lidem vštěpovány jako přesně formulované otázky a odpovědi, nýbrž byly lidem [kteří převážně ani neuměli číst] vezpívány do srdce. Zpěvník byl katechismem metodistického hnutí.“ S metodismem vůbec vstupuje píseň do života církve. O bouřlivém nástupu metodistické písně svědčí počet vydaných zpěvníků. Uvádí se neuvěřitelných 58 menších a větších zpěvníků vydaných bratry Wesleyovými v průběhu 48 let (v letech 1738 - 1786)! S metodismem také přichází nový důraz v hymnologii. Oproti žalmovým písním a přebásněním dalších biblických oddílů se objevuje důraz na chválu a vyznávání. Kamkoliv bratři Wesleyové nebo jejich kazatelé na svých služebních cestách přišli, zpívala ohromná shromáždění tyto inspirující písně. Frank Baker ve své studii o Charlesi Wesleyovi k tomu píše

„V určitém ohledu už dávno nebylo povzbuzování z kazatelny tak účinnou zbraní jako píseň v kostelní lavici... Protože básník metodismu (Charles Wesley) měl jak hlubokou osobní víru, tak úžasné citlivého ducha pro duchovní bídu druhých, mohl nejen dát výraz duchovnímu úsilí své doby, podnítit a utvářet je, nýbrž také poskytnout jedinečný přínos do hymnologie všesvětové církve.“

Charles = hlasatel Krista, básník tělem i duší

Podle svědectví mnohých současníků byl mimořádně působivým kazatelem. Charles měl pozoruhodný talent předkládat nejdůležitější pravdy prostě, působivě a krátce. Byl to muž modlitby a víry, jeho kázání měla tak silnou přesvědčivost, že nespočet lidí skrze něho našlo živou víru („moc slova zasahovala lidi jako kosa žence zasahuje trávu“). Jako neúnavný a neohrožený cestující kazatel si v ničem nezadal se svým bratrem Johnem; byl také „supervizorem“ kazatelů v nově vznikajících společenstvích. Charles byl nadto básník tělem i duší, to znamená, že všechny vnější a vnitřní dojmy zpracovával veršem. Básnil nejen při citovém vzrušení, nýbrž vždy a všude. Farář Henry Moore o tom poznamenává: „Člověk buď blázní, nebo píše verše. Políben múzou, a jak byl krátkozraký, často se rozběhl proti bratrovu stolu a někdy jej převrhl. Když „básnické bláznovství“ nebylo tak silné, přeházel knihy a vědecké práce, položil několik otázek, aniž by čekal na odpověď, recitoval básně, které mu právě proběhly hlavou, a přenechal pak konečně Johna jeho pořádnosti... Když mu bylo už téměř osmdesát let, stále ještě měl něco z této výstřednosti. Každý den jezdil na malém koni, který stářím zešedivěl. Když ho při nasedání na koně napadlo téma, v myšlenkách je rozvedl a uvedl do uspořádané podoby. Takto hotovou píseň napsal tužkou těsnopisně na lístek (jaké k tomu účelu nosil při sobě). Často přišel k našemu domu v City Road, nechal malého koně v předzahradce a zvolal při vstupu do domu: „Pero a inkoust!“ Jakmile je dostal, napsal píseň zhudebněnou na koni. Když skončil, podíval se kolem, pozdravil přítomné s velkou srdečností, zeptal se na jejich zdraví,

přečetl krátkou duchovní píseň a tak obrátil myšlenky všech k věčnosti.“ Padesát let plynul neomezený tok jeho poetické tvorby. Člověk by se domníval, že se jednoho dne „vypíše“, avšak nebylo tomu tak - básnická inspirace pokračovala až do vysokého stáří (vrchol jeho produktivity nastal v letech 1762 - 1766, kdy v průměru napsal za rok asi 1 250 básní!). Až na několik set básní měly všechny Charlesovy básně náboženský obsah. Jak píše Frank Baker: „Některé jeho texty církevních písní jsou skvosty, které získaly oblibu po celém světě... Většina jeho nejlepších básní vykazuje klasickou stručnost, umně spředení pečlivě vybraných slov a dramatické a liturgické rozvedení tématu, což ho charakterizuje jako mistra rétoriky... V jeho textech nalezneme osobní teplo, hluboký náboženský zážitek odpovídající vroucí lásce, horlivého zvěstovatelského ducha a příležitostně imaginaci a netrpělivost, které jsou pro umělecký zápal charakteristické.“

Ó, kéž mám tisíc jazyků (překlad J. Rundus)

Ó, kéž mám tisíc jazyků,
bych jimi chválu přel
a Pána ctíl, jenž od věků
k nám hříšným lásku měl.

Ach, pomoz mi, ó Jezu můj,
Tvou lásku zvěstovat,
má ústa k chvále nastavuj,
rač slova sám mi dát!

Tvé jméno, Ježíš, zahání,
strach, hrůzu všelikou;
jak nebes hudba sladce zní
vždy v uších hříšníků.

Moc hříchu drtíš záhubnou
a jaté propouštíš:
a smýváš vlastní kreví Svou
hřích, který odpouštíš.

Když mrtví uslyší Tvůj hlas,
aj, opět ožijnou;
a trudní prozpěvují zas,
i chudí šťastni jsou.

Nuž, slyšte hluší Páně hlas
a němí zpívejte!
Ó, spatřte slepí Jeho jas
a chromí skákejte!

O for a thousand tongues to sing

*My great Redeemer's praise,
The glories of my God and King,
The triumphs of His grace!*

*My gracious Master and my God,
Assist me to proclaim,
To spread through all the earth abroad
The honors of Thy name.*

*Jesus! the name that charms our fears,
That bids our sorrows cease;
'Tis music in the sinner's ears,
'Tis life, and health, and peace.*

*He breaks the power of canceled sin,
He sets the prisoner free;
His blood can make the foulest clean,
His blood availed for me.*

*He speaks, and, listening to His voice,
New life the dead receive,
The mournful, broken hearts rejoice,
The humble poor believe.*

*Hear Him, ye deaf; His praise, ye dumb,
Your loosened tongues employ;
Ye blind, behold your Savior come,
And leap, ye lame, for joy.*

Roku 1739 napsal Charles Wesley báseň s nadpisem „K výročí obrácení jednoho člověka.“ Začínala slovy: „Sláva buď Bohu a chvála a láska...“ Tato báseň o osmnácti slokách upadla podobně jako mnoho dalších v zapomnění - kromě sedmé až dvanácté sloky, které tvoří text písně „Ó, kéž mám tisíc jazyků“.

Rok před napsáním této písně prožíval

Charles hlubokou životní krizi. Vrátil se z nezdařené misie v Georgii s podlomným zdravím a duševně vyčerpán. Těšil se na práci mezi indiány, vrátil se rozčarován. Od února 1738 byl Charles upoután na lůžko. V tomto těžkém období ho navštěvoval Petr Böhler, misionář z ochranovské Jednoty bratrské. Stále mu sloužil výkladem slova a svědectvím. Vedli spolu mnoho rozmluv. Jak čteme v jeho Deníku: „Zeptal se mne (Petr Böhler): „Doufáš, že budeš spasen?“ „Ano.“ „Proč tak doufáš?“ „Protože jsem sloužil Bohu ze všech svých sil.“ Potřásl hlavou a už nic neřekl. Pokládal jsem ho za velice nelaskavého a řekl jsem si: Což moje úsilí není dostatečným základem mé naděje? Proč

neuznává mé úsilí? Nemám nic jiného, v co bych mohl doufat.“

Charlesovi začalo svítat, že spasení není dáno jako odměna za dobré skutky, nýbrž jenom z milosti, jako dar, který člověk může pouze přijmout, aniž by k tomu mohl cokoliv přidat.

První sloka, jak ji máme dnes, vychází z jednoho výroku Petra Böhlera. Když se ho kdysi Charles ptal na slavení Krista, Böhler mu odpověděl: „Kdybych měl tisíc jazyků, chválil bych ho jimi všemi.“ Píseň je oslavou Kristova díla spásy. Metodisté zdůrazňovali znovuzrození, které lze osobně zakusit, a radost z přijaté spásy a Boží moci. Píseň začíná oslavou Boha Otce, Syna i Ducha svatého, pokračuje svědectvím a pak se obrací k duchovně hluchým, slepým a chromým, k nevěstkám a zlodějům, vrahům a prostopášníkům.

Píseň se vyskytuje ve všech metodistických zpěvnících v Anglii a v Americe a bývá tradičně tištěna jako píseň číslo jedna. V českém „černém kancionálu“, tedy Zpěvníku Evangelické církve metodistické z roku 1956, je tato „hymna metodismu“ na pátém místě (celkem tento náš zpěvník obsahuje 10 Charlesových písní; zpěvník je velmi zdařilým průřezem nejen evangelických písní od dob sv. Ambrože do současnosti redaktora zpěvníku, Gustava J. Maláče).

Z knih:

Martin E. Brose: *Charles Wesley, zpěvák metodismu.* ECM 2002

Vilém D. Schneeberger: *Lid chválící,* ECM 2006, upraven Ralf Mošt

